

Kriterier for at tilføje eller fjerne fuglearter på udpegningsgrundlaget i et givent fuglebeskyttelsesområde

1. Baggrund

De enkelte habitat- og fuglebeskyttelsesområders udpegningsgrundlag udgøres af de habitatarter, naturtyper og fugle, som det enkelte område er udpeget for at beskytte. Miljøstyrelsen har foretaget en opdatering af alle de danske habitat- og fuglebeskyttelsesområders udpegningsgrundlag og ændringerne som opdateringen har medført, er i offentlig høring.

Miljøstyrelsen har i 2019 revideret kriterierne for, hvilke fuglearter, der kan medtages på de enkelte fuglebeskyttelsesområders udpegningsgrundlag. Arter vil således blive tilføjet eller fjernet fra et udpegningsgrundlag ud fra disse kriterier. Kriterierne beskriver de krav til artsforekomster som Miljøstyrelsen vurderer, skal være opfyldt, før der er tale om væsentlige og regelmæssigt tilbagevendende forekomster jf. retningslinjer fra EU.

Målet har været at gøre kriterierne stringente, databaserede og transparente og dermed eliminere brug af vurderinger. Antallet af kriterier er reduceret fra syv til fire. Der er formuleret en række underordnede kriterier og fastsat konkrete tærskelværdier, som kan bruges på alle arterne. Desuden er der indsat en tekst, som forklarer, hvordan kriterierne skal forstås og anvendes.

Den administrative ramme er EU's fuglebeskyttelsesdirektiv og herunder særligt artikel 4 stk. 1 (yngle- og trækfuglearter omfattet af direktivets bilag 1) og artikel 4, stk. 2 (regelmæssigt tilbagevendende trækfugle samt visse ynglefugle, som ikke er opført i bilag 1).

Først beskrives kriterier for at tilføje arter til et udpegningsgrundlag (afsnit 2) og derefter beskrives (afsnit 3) kriterierne for at fjerne arter fra et udpegningsgrundlag.

Grundlaget for opdateringen af fuglebeskyttelsesområders udpegningsgrundlag er som udgangspunkt data fra det nationale overvågningsprogram NOVANA. Data for ynglefugle er indsamlet af Miljøstyrelsen og er offentlig tilgængelige i Danmarks Miljøportal. Data for trækfugle er sammenstillet og publiceret af DCE Aarhus Universitet i rapporten Trækfuglebestande i danske fuglebeskyttelsesområder, 2004 til 2017. Teknisk rapport fra DCE (*forventes udgivet i medio 2019*).

For nogle arter suppleres de indsamlede NOVANA data med andre dokumenterede forekomster primært fra DOFbasen. Disse data er efterfølgende kvalitetssikret af enten DCE eller Miljøstyrelsen.

Som udgangspunkt behandles data inden for de tre hidtidige NOVANA overvågningsperioder: 1) 2004-09, 2) 2010-15 og 3) 2016-21. Da tredje overvågningsperiode ikke er afsluttet, indgår kun data fra 2016-17.

2. Kriterier for at tilføje nye fuglearter til udpegningsgrundlaget

Det administrative grundlag for kriterium F1 og F2 er fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4 stk. 1 (arter omfattet af direktivets bilag 1).

F1 Arten har en regelmæssigt tilbagevendende og væsentlig yngleføremkomst. Forekomsten bidrager til at sikre opretholdelse af artens samlede bestand og udbredelse.

Dette kriterium dækker de ynglefuglearter på bilag 1 i fuglebeskyttelsesdirektivet, der yngler regelmæssigt i fuglebeskyttelsesområdet, hvor landskabet bidrager med velegnede levesteder. En regelmæssigt tilbagevendende yngleføremkomst defineres ved, at arten vides at have ynglet i det givne område i mindst

fem ynglesæsoner i perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv, hvoraf mindst tre yngleforekomster skal være siden 2009.

F2 Arten er regelmæssigt tilbagevendende og har i en del af sin livscyklus en væsentlig forekomst i området. Arten skal enten **a)** forekomme i internationalt betydende antal, dvs. at forekomsten i et område udgør 1 % eller mere af fly-way bestanden, eller **b)** være en bilag 1 rovfugl eller ugle, hvor rastelokalitetens særlige beskaffenhed betyder at arten forekommer i særligt høje koncentrationer, eller **c)** udgøre en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

Kriterium F2 er møntet på ikke-ynglende bilag 1 arter, som forekommer i internationalt betydende antal. Forekomsten i et område udgør 1 % eller mere af fly-way bestanden. "Regelmæssigt tilbagevendende" defineres ved, at forekomsten er dokumenteret mindst to gange i perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv.

For bilag 1 rovfugle og ugler er fokus navnlig på vigtige regelmæssigt benyttede raste- eller overnatningspladser af for eksempel fiskeørn, havørn, rød glente, blå kærhøg og mosehornugle, der rummer tilbagevendende levesteder for mindst 10 fugle samtidig - efter en konkret vurdering og registreret igennem en årrække. For en mere spredt forekommende fugl som for eksempel vandrefalk, er fokus på fødesøgnings- eller rasteområder med mere end fem voksne fugle samtidig. Rovfuglene skal benytte lokaliteten igennem flere måneder.

For vandfugle i et område med mere end 20.000 tilbagevendende vandfugle (måger undtaget) jf. kriterier for udpegning af vådområder af international betydning (Ramsar områder i medfør af Ramsar konventionen er fokus navnlig på rastelokaliteter, hvor der optræder mindst 5 % af den nationale bestand af regelmæssigt forekommende koncentrationer. "Regelmæssigt tilbagevendende" defineres ved, at arten forekommer i antal der overstiger 5 % af den nationale bestand, mindst fem gange i perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv.

Det administrative grundlag for kriterium F3 og F4 er fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, stk. 2 (regelmæssigt tilbagevendende trækfugle samt visse ynglefugle, der ikke er opført i bilag 1).

F3 Arten er regelmæssigt tilbagevendende og har i en del af sin livscyklus en væsentlig forekomst i området. Arten skal enten **a)** forekomme i internationalt betydende antal, dvs. at forekomsten i et område udgør 1 % eller mere af fly-way bestanden, eller **b)** udgøre en væsentlig forekomst i områder med internationalt betydende antal vandfugle, dvs. at der i området regelmæssigt forekommer mindst 20.000 vandfugle af forskellige arter, dog undtaget måger.

Kriterium F3 er møntet på ikke-ynglende fuglearter, der ikke er listet på bilag 1, og som forekommer i internationalt betydende antal jf. kriterier for udpegning af vådområder af international betydning (Ramsar områder i medfør af Ramsar konventionen). Forekomsten i et område udgør 1 % eller mere af fly-way bestanden. "Regelmæssigt tilbagevendende" defineres ved, at forekomsten er dokumenteret mindst to gange i perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv.

For vandfugle i et område med mere end 20.000 tilbagevendende vandfugle (måger undtaget) er fokus navnlig på rastelokaliteter, hvor der optræder mindst 5 % af den nationale bestand af regelmæssigt forekommende koncentrationer. "Regelmæssigt tilbagevendende" defineres ved, at arten forekommer i antal der overstiger 5 % af den nationale bestand, mindst fem gange i perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv.

F4 Arten har en tilbagevendende væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til at opretholde artens **a)** yngleudbredelsesområde eller fordi forekomsten bidrager væsentligt til artens overlevelse i kritiske perioder af artens livscyklus i **b)** fældningstiden eller **c)** isrefugier.

Kriterium F4 er møntet både på yngle- og trækfuglearter, der ikke er listet på bilag 1, hvis forekomst bidrager væsentligt til opretholdelse af den danske bestand i eller uden for yngletiden og dermed den internationale udbredelse af arten jf. fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4.2.

De ynglefugle som vurderes efter F4 er de følgende seks arter: For skarv defineres en væsentlig tilbagevendende yngleforekomst ved, at arten har haft en yngleforekomst på >6 % af den nationale ynglebestand i mindst fem ynglesæsoner i perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv. For ederfugl, stor kobbersnepe, alk, lomvie og tejst defineres en væsentlig yngleforekomst ved at den skal være >20 % af den nationale bestand.

For vandfugle er fokus navnlig på vigtige benyttede rasteplasser i fældningstiden eller under en streng isvinter - efter en konkret vurdering og registreret igennem en årrække.

3. Kriterier for at udtage fuglearter fra udpegningsgrundlaget

Miljøstyrelsens vurdering af om datagrundlaget fortsat berettiger, at en art kan optræde på et udpegningsgrundlag er foretaget ud fra Miljø- og Fødevarerministeriets offentliggjorte udpegningsgrundlag for danske fuglebeskyttelsesområder per 1. januar 2018. Styrelsens beslutning om at udtage (eller fjerne) arter hviler på nedenstående kriterier.

Y Hvis en bilag 1 art ikke har mindst én verificeret yngleforekomst i løbet af perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv, kan arten tages af udpegningsgrundlaget efter en konkret vurdering. Arter listet efter kriterium F4 kan fjernes fra udpegningsgrundlaget, hvis de ikke mindst en gang i perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv har opfyldt kriterium F4a. Det vil dog ikke kunne ske, hvis **a)** det skyldes mangelfuld eller forkert forvaltning, jf. fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, eller **b)** det vurderes, at der er et mangelfuldt vidensgrundlag, som ikke gør det muligt at udelukke, at arten kan have ynglet i området i den nævnte periode.

T Hvis en ikke-ynglende art ikke én gang i løbet af perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv lever op til kriterium F2a, F3a eller F4b-c, kan arten tages af udpegningsgrundlaget efter en konkret vurdering, eller hvis en art ikke i løbet af en 14 års periode (2004-17 begge år inklusiv) lever op til kriterium F2a-c og F3a-b, hvor regelmæssigt tilbagevendende i denne sammenhæng defineres som mindst én forekomst der overstiger 5 % af den nationale bestand, kan arten tages af udpegningsgrundlaget efter en konkret vurdering. Det vil dog *ikke* kunne ske, hvis **a)** det skyldes mangelfuld eller forkert forvaltning, jf. fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4, eller **b)** at det vurderes, at der er et mangelfuldt vidensgrundlag, som ikke gør det muligt at udelukke, om arten lever op til de nævnte kriterier (F2-F4) inden for det relevante fuglebeskyttelsesområdet i perioden 2004 til 2017 begge år inklusiv. Efter en konkret vurdering kan en art fastholdes på udpegningsgrundlaget, fx fordi den er omfattet af internationale aftaler om beskyttelse, som Danmark har tilsluttet sig.